

การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบประเพณีตักบาตรเป็งปุดตามรูปแบบชีวิตวิถีใหม่ในจังหวัด เชียงราย

A Study for Peng Pud Festival Form Development Based on New Normal in Chiang Rai Province

ณรงค์ เจนใจ NARONG JENJAI

มณูเชษฐ์ มะโนธรรม MANUCHET MANOTHAM

กรชนก สนิทวงศ์ KORCHANOK SANITWONG

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

narongjenjai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขั้นตอนพิธีการและพัฒนารูปแบบการปฏิบัติในประเพณีตักบาตรเป็งปุดที่เหมาะสมกับชีวิตวิถีใหม่ในจังหวัดเชียงราย โดยทำการศึกษาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองเชียงราย แหล่งข้อมูลสำคัญได้แก่ เจ้าอาวาสวัดที่จัดการตักบาตรเป็งปุด คณะสงฆ์ ปราชญ์ชุมชนและกลุ่มแกนนำชุมชนในพื้นที่เขตเทศบาลนครเชียงราย นักวิชาการด้านประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นรวมทั้งผู้บริหารองค์กรที่เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายจำนวน 20 คน/รูป สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แนวทางการสนทนากลุ่มและการจัดเวที Focus Groups เพื่อวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม โดยการสรุปประเด็นสำคัญและจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและทำการสรุปเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า ประเพณีตักบาตรเป็งปุดในจังหวัดเชียงราย ได้มีการดำเนินกิจกรรมสืบต่อมายาวนานและปัจจุบันได้รับการบรรจุเป็นกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงราย โดยมีกิจกรรมที่สำคัญคือ การตักบาตรหลังเวลาเที่ยงคืนของวันอังคารหรือเช้าวันพุธที่ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ มีขั้นตอนการดำเนินงานใน 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงแรก เป็นการเชิญพระอุปคุตขึ้นจากน้ำ ช่วงที่สองการประกอบพิธีเจริญพระพุทธมนต์ และช่วงที่สามการตักบาตร

การพัฒนารูปแบบในการตักบาตรเป็งปุดตามชีวิตวิถีใหม่ โดยให้ยึดแนวปฏิบัติในการป้องกันควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของกรมควบคุมโรค

กระทรวงสาธารณสุขที่ประยุกต์เข้ากับบริบทของจังหวัดเชียงราย โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องภายในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการเว้นระยะห่างภายในแถวที่รอใส่บาตร การสวมใส่หน้ากากอนามัย การล้างมือด้วยเจลหรือแอลกอฮอล์ก่อนและหลังการใส่บาตร รวมทั้งลดการพูดคุยระหว่างพุทธศาสนิกชนที่สามารถดักบาตร

คำสำคัญ : ดักบาตรเป็งปุด, ชีวิตวิถีใหม่, ไวรัสโคโรนา 2019, จังหวัดเชียงราย

Abstract

The objective of this participatory action research was to study the steps, rite, and form development of the Peng Pud Festival that suited the new normal in Chiang Rai Province. The study was conducted in Chiang Rai Municipality region. The key source of information was a total of 20 informants including the abbots of the temples organizing the Peng Pud Festival, a group of monks, local philosophers, community leaders in Chiang Rai Municipality region, scholars in local traditions and cultures, and the administrator relating to the policy. The research tools were the in-depth interview form, group discussion guidelines, and focus group which were used to analyze and develop the activity organization format by summarizing the key point and categorizing the data by the research objectives for the content summary.

Research results indicated that Peng Pud Festival in Chiang Rai Province had been carried out and inherited for a long time. Currently, it was the activity to promote the cultural tourism of Chiang Rai Province. The important activities were an alms giving after the midnight of the Tuesday or the morning of the Wednesday which is the 15th day of the waxing moon. There were three crucial steps, which were inviting Phra Uppakut, a Buddha image, from the water, praying ceremony, and almsgiving.

Regarding the development of Peng Pud Festival form based on the new normal to follow the preventive measure for Coronavirus 2019, the venue of the

religious ceremony by the Department of Disease Control, Ministry of Public Health, should publicize and educate people about the accurate practice during the pandemic of Coronavirus 2019 by having a social distancing in the line waiting for almsgiving, wearing a mask, washing hands with gel sanitizer or alcohol before and after the almsgiving, and minimizing a talk among other Buddhists who participating in the event.

Key words: Peng Pud Festival, New Normal, Coronavirus 2019, Chiang Rai Province

บทนำ

ประเพณีตักบาตรเบ็ญปีต เป็นคติความเชื่อของพุทธศาสนิกชนภาคเหนือ หรือชาวล้านนาที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นประเพณีตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบันที่ยังมีการปฏิบัติกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยทุก ๆ ปีในวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ ที่ตรงกับวันพุธ เชื่อกันว่าพระอุปคุต ซึ่งเป็นพระเถระมีนามว่า “อุปคุต” เป็นผู้ที่บำเพ็ญเพียรจนสำเร็จเป็นพระอรหันต์ สำเร็จอภิญญาต่าง ๆ จนสามารถแสดงอิทธิฤทธิ์ มีปฏิปทาดำเนินไปในทางสันโดษ มักน้อย ตามตำนานกล่าวว่า พระอุปคุตได้เนรมิตเรือแก้ว (กุฎแก้ว) ขึ้นในท้องทะเลหลวง (สะดือทะเล) เพื่อจำศีลภาวนา และเมื่อมีเหตุเภทภัยเกิดขึ้นหรือมีพิธีกรรมใหญ่ ๆ หรือมีผู้นิมนต์จึงจะขึ้นมามีครั้งหนึ่ง แต่ปกติจะขึ้นมาในวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำที่ตรงกับวันพุธ ชาวล้านนาเชื่อว่า ถ้าได้ทำบุญตักบาตรกับพระอุปคุตแล้วจะได้ อานิสงส์แรง บุญใหญ่หลวงเกิดโชคลาภและความเป็นสิริมงคลในชีวิต ประสบแต่ความสุข ร่ำรวยด้วยทรัพย์สินเงินทอง ชาวบ้านจะนุ่งขาวห่มขาวร่วมตักบาตรเที่ยงคืน ในหลายมีการประกอบพิธีตักบาตรเบ็ญปีตในหลายพื้นที่ทั่วประเทศโดยเฉพาะภาคเหนือ ได้แก่ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ (ไทยรัฐออนไลน์, 2562B) จังหวัดพะเยาและในภาคใต้พบที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่มีการจัดการตักบาตรเที่ยงคืน ณ หน้าอ่าวประจวบ มีพุทธศาสนิกชนหลายพันคนเข้าร่วมพิธีกรรม ซึ่งถือว่าเป็นแห่งเดียวในประเทศไทยที่มีการตักบาตรหน้าทะเล (ไทยรัฐออนไลน์, 2562A) ข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่า ประเพณีตักบาตรเบ็ญปีตเป็นประเพณีที่มีการปฏิบัติกันมาอย่างยาวนานและได้รับความนิยมจัดกันอย่างต่อเนื่องในหลายภูมิภาคของประเทศไทย แต่หากพิจารณาถึงรากเหง้าของประเพณีนี้จะพบว่า ประเพณีนี้ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมพม่า ผสมผสานกับชาวไทลื้อของจีนตอนใต้ที่อพยพมาอาศัย

อยู่ทางภาคเหนือของไทย (สุดารัตน์ บัวศรี, 2557) “ประเพณีตักบาตรเป็งปูด” เป็นประเพณีที่แสดงถึงความนับถือศรัทธาในพระอุปัชฌาย์โดยเฉพาะ เพราะไม่ปรากฏว่ามีประเพณีหรือพิธีกรรมเพื่อระลึกถึงพระสาวกองค์อื่น ๆ เช่น ที่มีการตักบาตรพระอุปัชฌาย์ นอกจากนี้การตักบาตรพระอุปัชฌาย์ตอนกลางคืนเป็นเวลาวิกาลและไม่สอดคล้องกับเวลาในการบิณฑบาตของพระสงฆ์ แต่ความเชื่อเกี่ยวกับการปรากฏตัวของพระอุปัชฌาย์ในวันเป็งปูดและตำนานพระอุปัชฌาย์บันดาลโชคในวัฒนธรรมล้านนาทำให้คติพระอุปัชฌาย์บันดาลโชคยังคงสืบทอดในวิถีชีวิตชาวล้านนาผ่านประเพณีตักบาตรเป็งปูด (วัชรภรณ์ ดิษฐ์ป่าน, 2557)

ในจังหวัดเชียงรายประเพณีการตักบาตรเป็งปูดได้รับการยอมรับและนิยมจากคนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวก็ตาม แต่ก็ยังมีการถกเถียง และข้อโต้แย้งจากหลายฝ่ายถึงความไม่เหมาะสมหลายประการ ในความเหมาะสมของการบิณฑบาตในยามกลางคืนของพระภิกษุสามเณรซึ่งไม่ใช่หลักปฏิบัติของล้านนา แต่หากเป็นแนวทางปฏิบัติของพม่า ทำให้พระสงฆ์ประพฤติดิวินัยสงฆ์ ในส่วนของจังหวัดเชียงรายก็เกิดปัญหาในการบริหารจัดการเช่นเดียวกัน กล่าวคือ จังหวัดเชียงรายได้เริ่มการจัดประเพณีตักบาตรเป็งปูดมาตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา ซึ่งปัญหาที่พบคือพระเณรจำนวนมากจะพากันออกบิณฑบาต บางครั้งพระเณรบางกลุ่มเดินทางมาจากนอกเมืองเข้ามาบิณฑบาตในเขตเทศบาลประชาชนที่ออกมาเที่ยวยามค่ำคืนก็ซื้อของใส่บาตรตั้งแต่ ช่วง 3 – 4 ทุ่ม ทั้งที่ยังไม่ถึงเวลาของวันเป็งปูดทำให้เกิดความไร้ระเบียบ นักท่องเที่ยวที่ไม่เข้าใจในรูปแบบประเพณีจึงเกิดการตำหนิพระสงฆ์ ทำให้คณะสงฆ์จังหวัดเชียงรายต้องการให้มีการแก้ไข ถึงแม้จะมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการตั้งกฎกติกา และแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงการกำหนดโดยส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น ซึ่งยังคงการรับฟังและความร่วมมือจากชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ จึงทำให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นเพียงการปรบมือข้างเดียวเท่านั้น (วัชรภรณ์ ดิษฐ์ป่าน, 2557)

จากสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่แพร่กระจายในประเทศไทยที่ยังไม่มีแนวโน้มว่าจะลดลงไป จึงส่งผลกระทบกับการจัดงานตักบาตรเป็งปูดในเขตเทศบาลนครเชียงรายอย่างมากทำให้ไม่สามารถจัดงานตักบาตรเป็งปูดมานานกว่า 2 ปี แต่ถึงอย่างไรก็ตามไม่ว่าสถานการณ์นี้จะยาวนานแค่ไหนแต่เราทุกคนต้องอยู่กับมันให้ได้โดยประชาชนต้องปรับใช้รูปแบบการดำเนินชีวิตวิถีใหม่เพื่อให้ใช้ชีวิตในสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันให้ได้ ดังนั้น

การศึกษาถึง ประวัติ พิธีการ ตำนานและเรื่องราวที่เกี่ยวกับการตักบาตรเป็งปู้ตที่เป็นแบบฉบับเฉพาะของ
จังหวัดเชียงราย รวมถึงการพัฒนารูปแบบการจัดประเพณีดังกล่าวที่สอดคล้องกับบริบทของจังหวัด
เชียงรายที่เกิดจากชุมชนท้องถิ่นร่วมกับภาคส่วนรัฐบาลอย่างแท้จริงจะส่งผลถึงความยั่งยืนของการ
อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่สามารถประยุกต์ใช้เพื่อการส่งเสริมและรองรับการท่องเที่ยวที่จะกลับมา
เต็มโตในรูปแบบชีวิตวิถีใหม่อีกครั้งภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
คลี่คลายลงไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาขั้นตอนและพิธีการประเพณีตักบาตรเป็งปู้ตในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการปฏิบัติและแนวทางการส่งเสริมประเพณีตักบาตรเป็งปู้ตที่เหมาะสม
กับชีวิตวิถีใหม่ในจังหวัดเชียงราย

วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบประเพณีตักบาตรเป็งปู้ตตามรูปแบบ
ชีวิตวิถีใหม่ในจังหวัดเชียงรายในครั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนด
วิธีดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. กลุ่มผู้รู้เกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ และพิธีกรรมประเพณีตักบาตรเป็งปู้ต ได้แก่ เจ้า
อาวาสวัด คณะสงฆ์จังหวัดเชียงราย ประชาชนชุมชนและนักวิชาการท้องถิ่น จำนวน 10 คน/รูป
2. กลุ่มผู้กำหนดการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมและแนวทางการอนุรักษ์ประเพณีตักบาตร
เป็งปู้ต ซึ่งในกลุ่มนี้กำหนดให้เป็นผู้บริหารองค์กรที่เกี่ยวข้องในเชิงนโยบาย กลุ่มแกนนำชุมชนในพื้นที่
เขตเทศบาลนครเชียงราย จำนวน 10 คน/รูป

เครื่องมือในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ
ประวัติ และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีตักบาตรเป็งปู้ต โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถาม

สำหรับการสัมภาษณ์ ได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมา ธรรมเนียมปฏิบัติ และวิธีการจัดกิจกรรมตักบาตรเป็งปู้ต รวมถึงข้อเสนอแนะและข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมจากผู้ให้ข้อมูล

2. แนวการสนทนากลุ่ม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสนอแนะ เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลครั้งสุดท้ายเกี่ยวกับ ได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมา ธรรมเนียมปฏิบัติ และวิธีการจัดกิจกรรมตักบาตรเป็งปู้ต

3. การจัดเวที Focus Groups เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมและแนวทางการอนุรักษ์ประเพณีตักบาตรเป็งปู้ต เป็นการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด ร่วมกันของภาครัฐบาลและประชาชนในชุมชนเพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ที่เริ่มจากการร่วมคิด และร่วมวางแผน จากผู้บริหารส่วนงานราชการ องค์กรที่เกี่ยวข้องในเชิงนโยบาย และกลุ่มชุมชนในพื้นที่เขตเทศบาลนครเชียงราย และนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมและแนวทางการอนุรักษ์ประเพณีตักบาตรเป็งปู้ตในรูปแบบ ชีวิตวิถีใหม่รวมทั้งการจัดทำสื่อการเรียนรู้ในการประเพณีตักบาตรเป็งปู้ตที่ให้แนวทางตามชีวิตวิถีใหม่ในจังหวัดเชียงรายร่วมกัน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา หนังสือ วารสาร นิตยสาร สิ่งตีพิมพ์เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเพณีการตักบาตรเป็งปู้ต

2. การประสานงานกับหน่วยงานองค์กร และผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่จะศึกษา เพื่อเป็นการแนะนำตัวเพื่อการสร้างความคุ้นเคย และการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษา

3. การเก็บข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดกลุ่มสนทนา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติ ความเป็นมา ตำนาน เรื่องเล่าและลักษณะพิธีกรรม ของประเพณีการตักบาตรเป็งปู้ตที่เป็นแบบฉบับท้องถิ่นของชุมชน

4. จัดเวทีการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการจัดงานตักบาตรเป็งปู้ตตามแนวทางชีวิตวิถีใหม่และการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อให้เกิดรูปแบบและกิจกรรมการจัดประเพณีตักบาตรเป็งปู้ตให้สอดคล้องวิถีชีวิตใหม่ และบริบทชุมชน และเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวต่อไป

5. เวทีคืนข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดเวทีเพื่อคือข้อมูลโดยการนำเสนอข้อมูลจากการศึกษาและนำมาเรียบเรียงในเชิงวิชาการ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลัก องค์กร

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้รู้ในท้องถิ่น ได้ทำการตรวจสอบข้อมูลเพื่อความถูกต้องรวมถึงการ
เสนอแนะและแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

6. นำผลการวิจัยที่ได้มากำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริม
รูปแบบการจัดประเพณีตักบาตรเป็งปูดในรูปแบบชีวิตวิถีใหม่ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีบทบาทหน้าที่
เกี่ยวข้องทั้งส่วนภาครัฐ เอกชน และชุมชน

การวิเคราะห์ผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ผู้ศึกษาจะได้ศึกษาเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์
ความเชื่อมโยงของตัวแปรต่าง ๆ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกสรุปผลการสนทนา
กลุ่ม และจากการจัดเวที ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์ถึงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นตาม
หลักของตรรกะวิทยา และหลักการตามแนวความคิดทฤษฎี พร้อมกับการเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์
ของข้อมูล พร้อมกับการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลตามขอบเขตเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของ
การวิจัย ถ้าข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ยังไม่สามารถตอบคำถามได้ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใน
พื้นที่อีกครั้งจนได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบประเพณีตักบาตรเป็งปูดตามรูปแบบชีวิตวิถีใหม่ใน
จังหวัดเชียงราย ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ เก็บรวบรวม
ข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีตักบาตรเป็งปูด และพัฒนารูปแบบการปฏิบัติและแนวทางการส่งเสริม
ประเพณีตักบาตรเป็งปูดที่เหมาะสมกับชีวิตวิถีใหม่ในจังหวัดเชียงราย โดยผู้วิจัยได้การแบ่งประเด็นใน
การนำเสนอไว้ ดังนี้

1. ขั้นตอนและพิธีกรรมการตักบาตรเป็งปูดตามรูปแบบเดิมที่เคยปฏิบัติ

จากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลถึงขั้นตอนและวิธีการการตักบาตรเป็งปูดที่มีการจัดขึ้น
ในเขตเทศบาลนครเชียงราย พบว่าประเพณีตักบาตรเป็งปูดในเขตเทศบาลนครเชียงราย แต่เดิมมีการ
ปฏิบัติกันในแต่ละหมู่บ้านแต่ละวัด ซึ่งมีการเริ่มตั้งแต่เมื่อไหร่ไม่มีใครทราบ สันนิษฐานว่าคงเป็นการ
รับเอาวัฒนธรรมมาจากประเทศพม่า ซึ่งการตักบาตรเป็งปูดในเทศบาลนครเชียงรายเริ่มมีการจัด
ขึ้นมานานกว่าสิบปีโดยเริ่มต้นจากแนวคิดของเจ้าอาวาสวัดมิ่งเมืองที่มองเห็นว่าการตักบาตรเป็งปูด

หรือการตักบาตรเที่ยงคืนเป็นประเพณีที่เก่าแก่ที่มีความสำคัญกับชาวพุทธล้านนา และเป็นสิ่งที่แปลกใหม่สำหรับนักท่องเที่ยว และสาธุชนที่อยู่ในต่างถิ่น ดังนั้นจึงได้มีแนวคิดในการที่จะรวมคณะสงฆ์จากวัดต่าง ๆ ในเขตเทศบาลนครเชียงรายมาร่วมจัดงาน ณ วัดมิ่งเมือง เพียงที่เดียวเนื่องจากวัดมิ่งเมืองอยู่ในทำเลที่เหมาะสม เป็นจุดศูนย์กลางและใกล้กับหอนาฬิกากลางเมืองเชียงราย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากส่วนงานราชการ ได้แก่ สำนักงานเทศบาลนครเชียงราย และได้รับการตอบรับจากพุทธศาสนิกชนเป็นจำนวนมาก การตักบาตรเป็งปูดในจังหวัดเชียงราย จะจัดขึ้นที่วัดมิ่งเมืองซึ่งเป็นศูนย์กลางของเมืองในการจัดงาน โดยกำหนดเส้นทางจากบริเวณหน้าวัดมิ่งเมืองในเขตเทศบาลนครเชียงราย ผ่านถนนบรรพปราการ ไปยังแยกหอนาฬิกา และวนกลับมายังวัดมิ่งเมือง รวมระยะทางไปกลับประมาณ 400 เมตร

ปัจจุบันการตักบาตรเป็งปูดดำเนินการโดยคณะสงฆ์จังหวัดเชียงรายร่วมกับเทศบาลนครเชียงรายโดยพระครูโสภณศิลปาคม เจ้าอาวาสวัดมิ่งเมือง เป็นผู้นำสำคัญในการจัดกิจกรรมดังกล่าวโดยงานจัดขึ้นใน 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงแรกคือการอัญเชิญพระอุปคุตขึ้นจากลำน้ำกก ช่วงที่สองการประกอบพิธีกรรมเจริญพระพุทธมนต์ และช่วงที่สามการออกบิณฑบาตของพระสงฆ์ โดยแต่ละช่วงมีรายละเอียด ดังนี้

1. ช่วงที่หนึ่งการเชิญพระอุปคุตขึ้นจากน้ำ

เป็นการประกอบพิธีกรรมในช่วงเช้าของวันอังคารก่อนถึงวันพุธที่เป็นวันเพ็ญ 15 ค่ำ โดยได้มีการประกอบพิธีกรรมในการอัญเชิญพระอุปคุต ที่เชื่อกันว่าท่านจำศีลอยู่ในสะดือทะเล ดังนั้นจึงต้องอัญเชิญท่านขึ้นมาเสียก่อนเพื่อมาเป็นองค์ประธานในการประกอบพิธีกรรม โดยจังหวัดเชียงรายมีแม่น้ำสำคัญที่ไหลผ่านตัวเมือง ได้แก่ แม่น้ำกก ดังนั้นจึงสมมติว่าแม่น้ำกกคือทะเล และมีการประกอบพิธีอัญเชิญพระอุปคุตขึ้นจากลำน้ำ (สะดือทะเล) และเมื่อประกอบพิธีอัญเชิญพระอุปคุตขึ้นจากน้ำเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็จะมีการนำขึ้นยังบุษบกเพื่อตั้งขบวนแห่พระอุปคุตเข้าไปยังวัดมิ่งเมืองผ่านกลางเมืองเชียงราย เพื่อให้ประชาชนได้กราบไหว้และเตรียมการประกอบพิธีตักบาตรในเวลาเที่ยงคืนต่อไป

2. ช่วงที่สองการประกอบพิธีเจริญพระพุทธมนต์

เนื่องด้วยวิถีชาวพุทธการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการเจริญพระพุทธมนต์พึงธรรมเพื่อความเป็นสิริมงคลเสมอ จากแนวคิดนี้จึงนำมาสู่การเจริญพระพุทธมนต์เพื่อความเป็น

สิริมงคล ดังนั้นหลังจากการอัญเชิญพระอุปคุตขึ้นมาจากน้ำและแห่มายังมณฑลพิธี ณ วัดมิ่งเมือง ในช่วงกลางวันแล้วนั้น ตลอดทั้งวันเปิดให้พุทธศาสนิกชนมาทำบุญขอพรจากพระอุปคุตได้ตลอด จากนั้นเวลา ประมาณ 23.00 น. ของวันอังคารที่จะต่อไปยังวันพุธ เริ่มมีพระสงฆ์วัดต่าง ๆ ในเขต เทศบาลนครเชียงรายเดินทางมาร่วมพิธีเพื่อเตรียมบิณฑบาตในเวลาเที่ยงคืน โดยในพิธีกรรมดังกล่าว ประกอบด้วย

- เวลาประมาณ 23.00 น. ประธานฝ่ายฆราวาสจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย พระสงฆ์ที่มาร่วมพิธีเจริญพระพุทธมนต์
- เวลาประมาณ 23.39 น. ฟังเทศนาประวัติพระอุปคุต
- เวลาประมาณ 23.50 น. พิธีอัญเชิญพระอุปคุตขึ้นยังบุษบกเพื่อเตรียมเคลื่อน ขบวนนำเหล่าพระสงฆ์
- เวลาประมาณ 00.01 น. พระสงฆ์ออกบิณฑบาตร

3. ช่วงที่สามการตักบาตร

หลังจากที่ทางวัดได้ดำเนินการสวดเจริญพระพุทธมนต์และการเทศน์เรื่องประวัติ พระอุปคุตเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ฝ่ายพิธีการจะได้ทำการอัญเชิญพระอุปคุตที่ได้เชิญขึ้นจากลำน้ำกกใน ตอนกลางวันมาประดิษฐานบนรถบุษบกเคลื่อนออกมาตั้งขบวนที่หน้าวัด เพื่อเป็นประธานในการเริ่ม ขบวนการตักบาตร จากนั้นเมื่อถึงเวลา 00.01 น. พระสงฆ์ทั้งนั้นจะเดินลงมาจากพระวิหารหลวง สถานที่ประกอบพิธีกรรม เริ่มเดินรับบิณฑบาตที่มีประชาชนมายืนรอใส่บาตรตามสองข้างทางบนถนน บรรพปราการระหว่างวัดมิ่งเมืองกับหอนาฬิกา

2. แนวทางการปฏิบัติในงานประเพณีตักบาตรเป็งปูดตามชีวิตวิถีใหม่ (New Normal)

การกำหนดแนวทางในการปฏิบัติตนตามชีวิตวิถีใหม่ในการตักบาตรเป็งปูดในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาข้อมูลจากแนวปฏิบัติในการป้องกันควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับสถานที่ ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา (วัด โบสถ์ มัสยิด ศาลเจ้า) ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2563 : ออนไลน์) ที่ได้กำหนดแนวทางและข้อปฏิบัติสำหรับผู้ดูแลสถานที่ประกอบพิธีกรรมทาง ศาสนาไว้อย่างละเอียด รวมถึงข้อมูลจากการสอบถามและสัมภาษณ์บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในประเพณีตักบาตรเป็งปูดในจังหวัดเชียงราย ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งสองส่วนนี้มาวิเคราะห์เพื่อ กำหนดแนวทางในการปฏิบัติตนของผู้จัดงาน และผู้เข้าร่วมงานไว้ดังนี้

1. จัดพื้นที่รองรับผู้เข้าร่วมงานประเพณีตักบาตรเป็งปูดให้เหมาะสม โดยจัดให้มีทางเข้าออกทางเดียว และมีระยะห่างอย่างน้อย 1 เมตรระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้เข้าร่วมงาน รวมทั้งมีระบบการซักประวัติการเจ็บป่วยเบื้องต้น เช่น มีไข้ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก เป็นต้น
2. จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย รวมทั้งมีจุดคัดกรองอุณหภูมิร่างกายให้แก่ผู้เข้าร่วมงานและเจ้าหน้าที่ทุกคน และติดสติ๊กเกอร์เพื่อเป็นสัญลักษณ์ให้ผู้เข้าร่วมงานและเจ้าหน้าที่ได้ผ่านการคัดกรองอุณหภูมิร่างกายก่อนเข้าร่วมงานประเพณีตักบาตรเป็งปูด
3. จัดให้มีการตรวจเช็คประวัติการฉีดวัคซีนครบ 2 เข็ม จึงจะอนุญาตให้เข้าร่วมงานประเพณีตักบาตรเป็งปูด
4. จัดเตรียมหน้ากากอนามัย และบริการเปลี่ยนหน้ากากอนามัยให้กับผู้เข้าร่วมงานทุกคน
5. จัดให้มีจุดบริการล้างมือด้วยสบู่ แอลกอฮอล์ เจล อย่างน้อย 70% หรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรคให้แก่ผู้เข้าร่วมงานและเจ้าหน้าที่ที่ได้ล้างมือบ่อย ๆ
6. จัดให้มีการเว้นระยะห่างทางสังคมของผู้เข้าร่วมงานและเจ้าหน้าที่อย่างน้อย 1 เมตร เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค
7. จัดให้มีการกระจายเสียงตามสายเพื่อให้ความรู้ คำแนะนำ เช่น การล้างมือที่ถูกต้อง การสวมหน้ากากอนามัย และการใช้แอปพลิเคชัน “ไทยชนะ” รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น โปสเตอร์ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค
8. จัดจุดปฐมพยาบาลให้การดูแลรักษาเบื้องต้น และจัดให้มีระบบการส่งต่อในกรณีผู้เข้าร่วมงานเกิดการเจ็บป่วยฉุกเฉิน
9. จัดให้มีการทำความสะอาดสถานที่ประกอบพิธีประเพณีตักบาตรเป็งปูด โดยทำความสะอาดอุปกรณ์ และบริเวณที่มีผู้สัมผัสปริมาณมาก เช่น ราวบันได ลูกบิดประตู ไม้ตีสระขึง กระบอกเข็มชี หอน้ำ ด้วยน้ำผงซักฟอก น้ำยาทำความสะอาด (ตามความเข้มข้นที่แนะนำข้างผลิตภัณฑ์) หรือ 70% แอลกอฮอล์ วันละอย่างน้อย 2 ครั้ง

3. รูปแบบการจัดงานประเพณีตักบาตรเป็งปูดตามชีวิตวิถีใหม่ (New Normal)

รูปแบบการจัดงานประเพณีตักบาตรเป็งปูดตามชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ในเขตเทศบาลเมืองนครเชียงใหม่ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลจากรูปแบบการดำเนินงานที่ผ่านมา ปัญหา

ที่เกิดขึ้น รวมถึงการสัมภาษณ์และสอบถามจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดงาน เพื่อนำมาวิเคราะห์และ
ออกแบบรูปแบบการจัดงานประเพณีตักบาตรเป็งปูดตามชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) โดยมี
รายละเอียด ดังนี้

1. ยึดหลักตามแนวทางการปฏิบัติในงานประเพณีตักบาตรเป็งปูดตามชีวิตวิถีใหม่
(New Normal) ที่ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด
2. เพิ่มเส้นทางในการตักบาตรให้มีความยาวมากกว่าเดิม โดยขยายจากเดิม
“ระหว่างวัดมิ่งเมือง ถึง หอนาฬิกา” เพิ่มเป็น “ระหว่างวัดมิ่งเมือง ถึง แยกประตูศรี” จากเดิมระยะทาง
ไปกลับประมาณ 400 เมตร เป็นระยะทางไปกลับประมาณ 600 เมตร เพื่อลดความแออัดของผู้คน
จำนวนมากที่มาร่วมงาน
3. ระหว่างเส้นทางในการตักบาตรกำหนดให้มีรั้วกั้นระหว่างพระสงฆ์กับผู้มาร่วม
ตักบาตรเพื่อให้เกิดการเว้นระยะห่างทางสังคม รวมถึงการประชาสัมพันธ์และบังคับใช้ให้ผู้มาร่วมงาน
ยืนให้มีช่องว่างระหว่างกัน
4. กำหนดระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมในช่วงกลางคืนให้ชัดเจนคือเวลา 23.00
– 02.00 น. และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาให้ทำการยุติและผู้ร่วมงานให้แยกย้ายเดินทางกลับที่พัก

การอภิปรายผล

ประเพณีตักบาตรเป็งปูดเป็นประเพณีที่มีความเชื่อในเรื่องของพระอุปคุตของชนล้านนาที่มี
ความเชื่อที่ว่าพระอุปคุตเป็นพระที่มีอิทธิฤทธิ์มากโดยมีความเชื่อว่าหากมีงานบุญงานใหญ่จะต้องมีการ
อัญเชิญพระอุปคุตมาเป็นองค์ปราบมารและคุ้มครองให้งานนั้นเกิดความราบรื่นสอดคล้องกับ พระ
วิบูลย์ ธมมวโร (ธนานภรณ์) (2561) ดำเนินพระอุปคุตกับวิถีชีวิตของชาวพุทธ พบว่า เมื่อชาวพุทธจะ
ประกอบพิธีกรรมที่สำคัญ ต้องอัญเชิญพระอุปคุตมาคุ้มครอง เพื่อให้งานลุล่วงไปด้วยดี โดยสืบทอดคติ
ในการปราบท้าวปุตตมาร คือ พญามารวสวัตติ ที่ท่านได้รับนิมนต์ให้ไปปราบ จึงเกิดประเพณีอัญเชิญ
พระอุปคุตมาคุ้มครองทุกพิธีกรรมที่สำคัญ และประเพณีตักบาตรเป็งปูดซึ่งหากใครได้ทำบุญด้วยจะ
ส่งผลให้เกิดความเป็นสิริมงคล ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรภรณ์ ดิษฐ์ปาน (2556) ที่ได้กล่าวถึงพระอุปคุตใน
หนังสือเรื่องพระราชาพิธีสิบสองเดือน ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ไว้ว่าพระอุปคุตมี
ความสัมพันธ์กับความอุดมสมบูรณ์ในความหมายของโชคลาภ ความมั่งคั่งร่ำรวย โดยมีความเชื่อว่า

หากผู้ใดได้ทำบุญกับพระอุปัชฌาย์จะมีโชคลาภ ความเชื่อดังกล่าวเป็นที่มาของประเพณีตักบาตรเป็งปูดหรือตักบาตรพระอุปัชฌาย์ในภาคเหนือ โดยเชื่อกันว่าในคืนวันเพ็ญที่ตรงกับวันพุธ พระอุปัชฌาย์จะขึ้นมาจากสะดือทะเล และแปลงกายเป็นสามเณรน้อยเพื่อออกมาบิณฑบาตในยามหลังเที่ยงคืนหากใครได้พบและใส่บาตรพระอุปัชฌาย์จะได้รับโชคลาภ ดังตำนานของชาวพม่าที่ว่าชาวร่างกุนคนหนึ่งได้ตักบาตรพระอุปัชฌาย์แล้วต่อมากลายเป็นเศรษฐีต่อมาชาวร่างกุนจึงพากันรอตักบาตรพระอุปัชฌาย์ในเวลาเช้ามีติดำนานเช่นนี้ก็พบทางภาคเหนือของประเทศไทย ปัจจุบันประเพณีการตักบาตรพระอุปัชฌาย์เป็นประเพณีสำคัญของวัดอุปัชฌาย์ที่จะจัดทุกวันเพ็ญพุธ ที่เชื่อกันว่าพระอุปัชฌาย์จะจำแลงกายเดินปะปนอยู่ในกลุ่มภิกษุสามเณรที่ออกมารับบาตรในวันเพ็ญที่ตรงกับวันพุธ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผ่านมามีผลกระทบต่อวิถีการปฏิบัติของการตักบาตรเป็งปูดในพื้นที่จังหวัดเชียงรายเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้จัดงานยกเลิกการจัดงานมาเป็นระยะเวลาร่วม 2 ปี ดังนั้น การปรับเปลี่ยนชีวิตวิถีใหม่จึงมีความสำคัญมากในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งการวิจัยนี้ได้ผลการปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติและรูปแบบการจัดงานประเพณีตักบาตรเป็งปูด โดยให้มีมาตรการที่เป็นไปตามแนวทางในการปฏิบัติตนตามชีวิตวิถีใหม่ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากแนวปฏิบัติในการป้องกันควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา (วัด โบสถ์ มัสยิด ศาลเจ้า) ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2563 : ออนไลน์) โดยการเว้นระยะห่าง ล้างมือ และการกำหนดทางเข้าออกในช่องทางเดียว รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในด้านการป้องกันและการปฏิบัติตนให้ถูกต้องภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิวดี อินทเจริญ และคณะ (2564) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองคองหงส์ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 88.45 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรค การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรค การได้รับอิทธิพลระหว่างบุคคล และการได้รับข้อมูลข่าวสาร สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองคองหงส์ จังหวัด

สงขลาได้ร้อยละ 31.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มากที่สุด คือ การรับรู้ความรุนแรงของโรค ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบ วางแผน และจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น การจัดตั้งกลุ่มหรือเครือข่ายออนไลน์สำหรับให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักและนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ดังนั้น จะพบว่ารูปแบบประเพณีตักบาตรเบ็ญตักตามรูปแบบชีวิตวิถีใหม่ในจังหวัดเชียงราย ได้กำหนดให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ในการปฏิบัติตนของผู้เข้าร่วมงาน เพราะการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติตนเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธานี กล่อมใจ และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่องความรู้และพฤติกรรมของประชาชนเรื่องการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และยังพบประเด็นสำคัญอีกว่าผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ และมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคในระดับมาก แต่ยังพบรายข้อที่มีค่าคะแนนน้อย ซึ่งอาจส่งผลให้มีการแพร่กระจายของโรคได้ จึงควรมีการสร้างความรู้ความตระหนักแก่ประชาชนในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรค

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเกิดประโยชน์แก่ชุมชน ท้องถิ่นและส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงราย ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทั้งในเชิงการปฏิบัติและเชิงนโยบาย โดยผลการวิจัยสามารถนำไปสู่การสร้างข้อเสนอเชิงนโยบาย และแนวทางการส่งเสริมและการอนุรักษ์ประเพณีตักบาตรเบ็ญตักในวิถีชีวิตใหม่ที่เกิดจากข้อเสนองานวิจัยต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ คณะสงฆ์จังหวัดเชียงราย การท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

เทศบาลนครเชียงราย และองค์กรส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การจัดประเพณีตักบาตรเป็งปูดที่
เหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ดำเนินการในสถานการณ์ที่ไม่ปกติเพราะอยู่ในช่วงของการ
แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงทำให้มีข้อจำกัดในด้านการจัดการประชุมที่ต้องจำกัด
จำนวนคน ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในช่วงสถานการณ์ปกติหรือช่วงที่มีการแพร่ระบาด
ไม่รุนแรง เพื่อสามารถจัดประชุมที่มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากได้ และจะส่งผลให้การวิจัยได้ข้อมูลและได้
ข้อคิดเห็นที่หลากหลาย

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะในเขตเทศบาลนครเชียงรายทำให้ได้ข้อมูลเพียงการ
จัดงานในเขตพื้นที่เท่านั้น ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดเชียงรายที่มี
การจัดงานตักบาตรเป็งปูด เพื่อจะได้ข้อมูลที่หลากหลายและสามารถนำมากำหนดแนวทางและ
รูปแบบที่สามารถใช้ร่วมกันได้ทุกพื้นที่ในจังหวัดเชียงราย

References

- ธานี กล่อมใจ, จรรยา แก้วใจบุญ, และทักษิภา ชัชรรัตน์. (2563). ความรู้และพฤติกรรมของประชาชน
เรื่องการ ป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019. *วารสารการพยาบาล
การสาธารณสุข และการศึกษา*, 21 (2), 29-39.
- พระวิทย์ ธมมาโร (ธนานภรัตน์). 2561. *วิเคราะห์คติเชิงปรัชญาที่ปรากฏในเรื่องพระอุปคุต*. ปริญญา
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ไทยรัฐออนไลน์. (2561). ชาวเชียงราย 'ตักบาตรเป็งปูด' วันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เชื่อได้บุญใหญ่. เข้าถึง
วันที่ 26 พฤษภาคม 2563 จาก <https://1th.me/hUIAh>.
- . (2562A). ชาวพุทธหลายจังหวัด แห่ตักบาตรเที่ยงคืน เพื่อเสริมสิริมงคลชีวิต. เข้าถึงวันที่ 26
พฤษภาคม 2563 จาก <https://1th.me/guQk3>.
- . (2562B) ชาวเชียงใหม่หลังไหลใส่บาตรเป็งปูดเที่ยงคืน เพื่อความมงคล โชคลาภ. เข้าถึง
วันที่ 26 พฤษภาคม 2563 จาก <https://1th.me/prsbe>.

- วัชรภรณ์ ดิฐป้าน. (2556). ตำนานพระอุปคุตในสังคมไทย: การรับรู้ตำนานพระอุปคุตและความ
สับสนกับประวัติของพระสาวกผู้อื่น. *วารสารวรรณวิทัศน์*.13(2013) 1-27
- . (2557). พระอุปคุต: การสืบทอดและการผลิตซ้ำความเชื่อ ตำนานและพิธีกรรมในสังคมไทย
ปัจจุบัน. อักษรศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุตารัตน์ บัวศรี. (2557). งานประเพณี ฟั่นฮิตฮอยเป้งปู้ดไหว้สาอุปคุตเจ้า. (ม.ป.ท).
- อภิวดี อินทเจริญ, คันธมาทน์ กาญจนภูมิ, กัลยา ตันสกุล, และสุวรรณา ปัตตะพัฒน์. (2564). ปัจจัยที่
มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในเขต
เทศบาลเมืองคอหงส์ จังหวัดสงขลา. *วารสารสภาการสาธารณสุขชุมชน*, 3 (2), 19-30.